

การยุติการตั้งครรภ์: ศึกษากรณีการทำแท้งโดยชอบด้วยกฎหมายอาญามาตรา 301 และ 305*

Termination of Pregnancy: Legal Abortion under Sections 301 and 305 of the Thai Penal Code

พิชญา เหลืองรัตนเจริญ**

คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Pitchaya Luangrattanacharoen

Faculty of Social Sciences and Local Development, Pibulsongkram Rajabhat University

วันที่รับบทความ 24 พฤษภาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 25 พฤศจิกายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ 15 ธันวาคม 2565

บทคัดย่อ

ปัจจุบันประมวลกฎหมายอาญาในส่วนของความผิดฐานทำให้แท้งลูกมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงโดยยินยอมให้หญิงสามารถยุติการตั้งครรภ์ได้หากอายุครรภ์ไม่เกิน 12 สัปดาห์ ซึ่งได้มีการกำหนดเงื่อนไขที่ชัดเจนไว้ในมาตรา 301 ประกอบกับมาตรา 305 มีเพียงการบัญญัติเหตุในการยกเว้นความรับผิดของแพทย์เพิ่มเติมเท่านั้น โดยใช้วิธีการวิจัยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและเก็บรวบรวมจากแบบสอบถามจำนวน 50 ชุด จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าการยุติการตั้งครรภ์ด้วยเหตุจำเป็นไม่ว่ากรณีใด อาทิ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจหรือสังคม ย่อมไม่เป็นการละเมิดสิทธิของทารกในครรภ์มารดาถึงแม้จะผิดศีลธรรมก็ตาม เมื่อจำเป็นย่อมสามารถทำได้ และหากหญิงมีความผิดฐานทำให้แท้งลูก ชายที่ทำให้ทารกในครรภ์เกิดย่อมต้องร่วมรับผิดชอบด้วย ดังนั้นจึงต้องนำกฎหมายในเรื่องดังกล่าวกลับมาทบทวนสร้างมาตรการให้เกิดการคุ้มครองสิทธิทั้งแม่และทารกในครรภ์อย่างแท้จริง

คำสำคัญ: กฎหมาย ยุติการตั้งครรภ์ ทำแท้ง

* บทความนี้ผู้เขียนได้เรียบเรียงจากรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง “การยุติการตั้งครรภ์ : ศึกษากรณีการทำแท้งโดยชอบด้วยกฎหมายอาญามาตรา 301 และ 305” ซึ่งได้รับการสนับสนุนการวิจัยจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ.2564 ผู้เขียนขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ และท่านอาจารย์ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ อาณี

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำ คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Email: p-ya.l@hotmail.com

Abstract

As of now, Section 305 and Section 301 of the Thai Criminal Code have been amended to make it legal for women to terminate their pregnancies if their gestational age is not more than twelve weeks. However, these provisions do not clearly stipulate the conditions of such termination except the grounds for excluding physician liability. Through a research study based on relevant documents and data collected from questionnaires answered by fifty participants, the result demonstrates the view that most termination of pregnancies based on necessary reasons does not violate the fetus rights notwithstanding moral fault of the mother. Additionally, to the extent of necessity, such termination should be allowed even though it is against human dignity. Moreover, if a woman is found guilty from termination of her pregnancy, a man who impregnated the woman should be held jointly liable for the offense. Therefore, the revisions of these provisions must be done to actually protect the fetus and mother rights.

Keywords: Law, Termination of Pregnancy, Abortion

1.บทนำ

ปัจจุบันในประเทศไทยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ฉบับที่ 28 พ.ศ. 2564 เสนอโดยคณะรัฐมนตรีซึ่งได้มีการแก้ไข 2 มาตรา กล่าวคือให้ยกเลิกความในมาตรา 301 แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ.2560 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “หญิงที่ทำให้ตนเองแท้งลูกหรือยินยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนเองแท้งลูกขณะมีอายุครรภ์เกิน 12 สัปดาห์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ” ส่วนมาตรา 305 ให้ยกเลิกและใช้ความต่อไปนี้แทน “ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 301 หรือมาตรา 302 เป็นการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและตามหลักเกณฑ์ของแพทยสภาในกรณีดังต่อไปนี้ ผู้กระทำไม่มีความผิด

(1) จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากหากหญิงตั้งครรภ์ต่อไปจะเสี่ยงต่อการได้รับอันตรายต่อสุขภาพทางกายหรือจิตใจของหญิงนั้น

(2) จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากมีความเสี่ยงอย่างมากหรือมีเหตุผลทางการแพทย์อันควรเชื่อได้ว่าหากทารกคลอดออกมาจะมีความผิดปกติถึงขนาดทุพพลภาพอย่างร้ายแรง

(3) หญิงยินยอมต่อผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมว่าตนมีครรภ์เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ

(4) หญิงซึ่งมีอายุครรภ์ไม่เกิน 12 สัปดาห์ยินยอมที่จะยุติการตั้งครรภ์

(5) หญิงมีอายุครรภ์เกิน 12 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 20 สัปดาห์ยินยอมที่จะยุติการตั้งครรภ์ ภายหลังการตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือกจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและผู้ประกอบวิชาชีพอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของแพทยสภาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น”

การแก้ไขบทบัญญัติดังกล่าวอยู่ภายใต้เหตุผลที่ว่า การคุ้มครองสิทธิของทารกในครรภ์และสิทธิของหญิงตั้งครรภ์ต้องให้เกิดความสมดุลกัน โดยอาจต้องนำช่วงระยะเวลาการตั้งครรภ์มาเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณา การปฏิเสธสิทธิของหญิงโดยปราศจากการกำหนดเงื่อนไขหรือเงื่อนไขที่เหมาะสมดังเช่นมาตรา 301 แห่งประมวลกฎหมายอาญาเดิม เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของหญิงเกินความจำเป็น ประกอบกับรัฐมีหน้าที่กำหนดให้มีมาตรการส่งเสริมให้บุคคลใช้สิทธิและเสรีภาพ โดยจัดให้มีมาตรการในการยุติการตั้งครรภ์¹ ที่ปลอดภัย ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่กระทบต่อการใช้สิทธิของหญิง และในขณะเดียวกันก็ต้องเข้าไปดูแลและคุ้มครองชีวิตของทารกในครรภ์มิให้ถูกระทบสิทธิในการมีชีวิตด้วยเช่นกัน บทบัญญัติมาตรา 301 แห่งประมวลกฎหมายอาญาเดิมจึงกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของหญิงเกินความจำเป็น ไม่

¹คำว่า “ยุติการตั้งครรภ์” (Termination of Pregnancy) กับ “การทำแท้ง” (Abortion) ตามนัยที่ใช้ในบทความนี้ มีความหมายไม่เหมือนกัน เพราะการทำแท้งเป็นสิ่งที่กฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดและต้องรับโทษ ส่วนการยุติการตั้งครรภ์เป็นการกระทำที่กฎหมายกำหนดให้ไม่มีความผิดและไม่ต้องรับโทษหากกระทำการตามที่กฎหมายกำหนด

เป็นไปตามหลักแห่งความได้สัดส่วน²ระหว่างหญิงที่ตั้งครรภ์กับทารกในครรภ์ และเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามมาตรา 28 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย³ นอกจากนี้ศาลรัฐธรรมนูญยังได้ให้ข้อเสนอแนะด้วยว่าประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเรื่องการทำแท้งสมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดฐานทำให้แท้งลูก โดยกำหนดอายุครรภ์สำหรับความผิดฐานหญิงทำให้ตนเองแท้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูกตามมาตรา 301 รวมทั้งเพิ่มเหตุยกเว้นความผิดฐานทำให้แท้งลูกตามมาตรา 305 ให้สอดคล้องกับคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว⁴

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาฉบับที่ 28 พ.ศ. 2564 มีสาระสำคัญที่แตกต่างจากกฎหมายเดิมดังต่อไปนี้

ประการแรก ในส่วนของอายุครรภ์มาตรา 301 เดิมได้มีการกำหนดคุ้มครองสิทธิเด็กที่อยู่ในครรภ์ไม่ให้ถูกกำจัดทุกช่วงระยะเวลาจนกว่าจะมีสภาพบุคคล แต่ตามมาตรา 301 ซึ่งแก้ไขใหม่ได้มีการกำหนดคุ้มครอง

² หลักความได้สัดส่วน (Principle of proportionality) ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจำเป็นต้องคำนึงถึงการกระทำที่เป็นความผิดและเมื่อมีบทกำหนดโทษจะต้องเหมาะสมได้สัดส่วนกับความผิดนั้น หลักความได้สัดส่วนจึงเป็นหลักการสำคัญเพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและมีขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการสร้างสมดุลระหว่างการใช้อำนาจรัฐกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ดังนั้นความเหมาะสมของมาตรการหรือกฎหมายใดที่ใช้บังคับควรมีความจำเป็นหรืออย่างน้อยควรที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนน้อยที่สุด ทั้งยังต้องชั่งน้ำหนักถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อสาธารณะชนว่ามีความคุ้มค่ามากกว่าผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการไปกระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

กิตติมา แก้วนระ, ‘หลักความได้สัดส่วนกับบทกำหนดโทษที่เหมาะสมสำหรับผู้กระทำความผิดในคดีอาชญากรรมให้โทษศึกษากรณี: แอมเฟตามีน’ (2559) 2 วารสารนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์, 218.

<<https://grad.dpu.ac.th/upload/content/files/%E0%B8%9B%E0%B8%B5%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%20%20%E0%B8%89%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%20%20%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B8%AA%E0%B8%B4%E0%B8%87%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0%B8%84%E0%B8%A1%E0%B8%9E%E0%B8%A4%E0%B8%A8%E0%B8%88%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%99%202559/vol5-1-11.pdf>> สืบค้นวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2565.

³ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564 หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติ.

⁴ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ 4/2563 ลงวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2563 วินิจฉัยว่า บทบัญญัติความผิดฐานหญิงทำให้ตนเองแท้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูก ตามมาตรา 301 แห่งประมวลกฎหมายอาญาขัดหรือแย้งต่อมาตรา 28 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นอกจากนี้ศาลรัฐธรรมนูญยังได้ให้ข้อเสนอแนะด้วยว่าประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเรื่องการทำแท้งสมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

‘แก้ไขกฎหมายทำแท้ง ความเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในรอบ 60 ปีที่หลายฝ่ายยังมีข้อกังวล’ (BBC News, 7 กุมภาพันธ์ 2564) <<https://www.bbc.com/thai/thailand-55940721>> สืบค้นวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2565.

สิทธิเด็กที่อยู่ในครรภ์เกินกว่า 12 สัปดาห์จนกว่าจะมีสภาพบุคคล⁵ นอกจากนั้นในมาตราดังกล่าวยังมีความแตกต่างในเรื่องโทษที่จะต้องรับผิด กล่าวคือ มาตรา 301 เดิมได้มีการกำหนดอัตราโทษไว้เป็นการจำคุกไม่เกิน 3 ปี แต่มาตรา 301 ซึ่งแก้ไขใหม่ให้ลงโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน

ประการที่สอง ตามมาตรา 305 เดิมได้ระบุถึงตัวผู้ที่จะทำแท้งให้หญิงได้จะต้องเป็นแพทย์ แต่ตามมาตรา 305 ซึ่งแก้ไขใหม่ได้มีการเพิ่มเติมนอกจากจะเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมแล้ว ยังต้องมีหลักเกณฑ์ของแพทยสภากำหนดถึงเงื่อนไขการทำแท้งไว้ด้วยจึงจะสามารถกระทำการยุติการตั้งครรภ์ได้โดยไม่มีผลผิด ส่วนเงื่อนไขของการทำแท้งเดิมได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนให้ทำแท้งได้เพียงสองกรณี กล่าวคือ กรณีเหตุด้านสุขภาพของหญิงกับกรณีที่หญิงมีครรภ์เนื่องจากเป็นผู้ถูกระทำอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 276, 277, 282, 283, 284 ในส่วนเหตุด้านสุขภาพหญิง กฎหมายใหม่ได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้นว่าเป็นเพียงกรณีเสี่ยงต่อการได้รับอันตรายต่อสุขภาพทางกายหรือจิตใจของหญิง และยังคงคุ้มครองไปยังเด็กที่จะเกิดมาด้วยหากมีความเสี่ยงอย่างมากหรือมีเหตุผลทางการแพทย์อันควรเชื่อได้ว่าหากทารกคลอดออกมาจะมีความผิดปกติถึงขนาดทุพพลภาพอย่างร้ายแรง นอกจากนั้นยังมีการเพิ่มเติมในส่วนของหญิงสมัครใจยุติการตั้งครรภ์เองในกรณีอายุครรภ์ไม่เกิน 12 สัปดาห์ ส่วนในกรณีอายุครรภ์เกิน 12 สัปดาห์แต่ไม่เกิน 20 สัปดาห์ หากยืนยันที่จะยุติการตั้งครรภ์ภายหลังการตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือกจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและผู้ประกอบวิชาชีพอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด⁶โดยคำแนะนำของแพทยสภาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

หลักเกณฑ์ตามข้อบังคับคณะกรรมการแพทยสภาเกี่ยวกับการทำแท้ง⁷ ซึ่งกำหนดตามข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการ “ยุติการตั้งครรภ์” ทางแพทย์ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามมาตรา 305 แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2564 โดยมีสาระสำคัญสรุป ในข้อ 4 ให้ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมสามารถยุติการตั้งครรภ์ได้ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(1) การยุติการตั้งครรภ์ตามมาตรา 305 (1) แห่งประมวลกฎหมายอาญา เป็นกรณีที่จำเป็นต้องกระทำเนื่องจาก (ก) ปัญหาสุขภาพทางกายของหญิงตั้งครรภ์ หรือ (ข) ปัญหาสุขภาพทางจิตของหญิงตั้งครรภ์ ซึ่งจะต้องได้รับการรับรองหรือเห็นชอบจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่มีใช้ผู้กระทำการยุติการตั้งครรภ์อย่างน้อยหนึ่งคน

⁵ ปัจจุบันการทำแท้งถือว่าเป็นความผิดเมื่อกระทำต่อทารกในครรภ์ที่มีอายุครรภ์เกินกว่า 12 สัปดาห์จนถึงระยะเวลาคลอดและอยู่รอดเป็นทารกแต่กรณีดังกล่าว

⁶ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 305 (5) ซึ่งให้ดำเนินการตามข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามมาตรา 305 แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2564

⁷ ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามมาตรา 305 แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2564

(2) การยุติการตั้งครรภ์ตามมาตรา 305 (2) แห่งประมวลกฎหมายอาญามีหลักเกณฑ์ ดังนี้ (ก) ทารกที่คลอดออกมามีความเสี่ยงอย่างมากที่จะมีความผิดปกติถึงขนาดทุพพลภาพ อย่างร้ายแรง เช่น มีความพิการอย่างรุนแรง เป็นโรคทางพันธุกรรมอย่างร้ายแรง หรือทุพพลภาพประการอื่น อย่างร้ายแรง (ข) มีการให้คำปรึกษาแนะนำทางพันธุศาสตร์ (genetic Counseling) แก่หญิงตั้งครรภ์ (ค) มีการบันทึกผลการตรวจ การให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำทางพันธุศาสตร์ และข้อบ่งชี้ ไว้ในเวชระเบียน (ง) จะต้องได้รับการรับรองหรือเห็นชอบจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ใช้ผู้กระทำการ ยุติการตั้งครรภ์อย่างน้อยหนึ่งคน

(3) การยุติการตั้งครรภ์ตามมาตรา 305 (3) แห่งประมวลกฎหมายอาญา หญิงต้องยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมว่าตนตั้งครรภ์เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ โดยหญิงอาจให้ข้อเท็จจริงประกอบการยืนยันดังกล่าวได้

(4) การยุติการตั้งครรภ์ตามมาตรา 305 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม สามารถยุติการตั้งครรภ์ได้ตามมาตรฐานการประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือแนะนำส่งต่อตามระบบของสถานพยาบาลโดยไม่ชักช้า

(5) การยุติการตั้งครรภ์ตามมาตรา 305 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา ต้องมีเอกสารแสดงว่าได้รับการตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือกจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม และผู้ประกอบวิชาชีพอื่น ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด ในกรณีที่ต้องส่งต่อให้แนะนำส่งต่อ ตามระบบของสถานพยาบาลโดยไม่ชักช้า

ข้อ 5 การยุติการตั้งครรภ์ในหญิงที่อยู่ในสภาวะที่เกี่ยวกับความผิดปกติทางร่างกายหรือจิตใจที่ไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบด้วยกฎหมายหรือผู้ปกครองดูแล

ในกรณีที่ไม่มีผู้ที่จะให้ความยินยอมแทนได้ตามวรรคหนึ่ง หรือมีแต่บุคคลดังกล่าวไม่ให้ความยินยอม โดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือมีผลประโยชน์ขัดกันกับหญิง ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมอาจทำการยุติการตั้งครรภ์ให้หญิงได้หากเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของหญิงนั้น

ข้อ 6 การวินิจฉัยอายุครรภ์ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมให้เป็นไปตามมาตรฐาน การประกอบวิชาชีพเวชกรรม

ข้อ 7 การยุติการตั้งครรภ์ตามข้อบังคับนี้ให้กระทำในสถานพยาบาลของรัฐและสถานพยาบาลเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล

การเปลี่ยนแปลงกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการทำแท้งใหม่ภายใต้เจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองสิทธิของหญิงและผู้ที่เกี่ยวข้อง กำหนดให้สามารถทำแท้งได้โดยชอบด้วยกฎหมายแต่อายุครรภ์ต้องไม่เกิน 12 สัปดาห์จากแต่เดิมไม่สามารถจะกระทำได้ เพราะคุณธรรมทางกฎหมายที่ต้องคุ้มครองคือทารกในครรภ์ที่มีสิทธิที่จะถือกำเนิด บุคคลใดไม่มีสิทธิในการยุติการถือกำเนิดนั้น หลักการดังกล่าวได้ถูกลบล้างโดยแนวความคิดที่ว่าคุ้มครองแต่ชีวิตของทารกโดยไม่คำนึงถึงสิทธิหญิงที่ตั้งครรภ์เป็นการขัดรัฐธรรมนูญ มาตรา 28 “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย...” อย่างไรก็ตาม สิทธิในการยุติการตั้งครรภ์ตามบทบัญญัติมาตรา 301 ได้มีการแก้ไขใหม่ ถึงแม้ว่าจะเป็น การคุ้มครองสิทธิให้แก่หญิงที่ตั้งครรภ์ซึ่งควรจะต้องคำนึงถึงก่อนสิทธิของทารกในครรภ์ก็ตาม แต่การอนุญาตให้มีการยุติการตั้งครรภ์หรือทำแท้งโดยชอบด้วย

กฎหมายมิได้คำนึงถึงแต่เพียงมิติที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเท่านั้น หากพิจารณาอย่างแท้จริงในประเด็นดังกล่าวสะท้อนถึงปัญหาสังคมบางประการ อาทิ การตั้งครรภ์โดยไม่พร้อม การไม่มีการคุมกำเนิดที่ดีพอ ซึ่งนำมาสู่ปัญหาสุขภาพของหญิง และถึงแม้ว่าการกระทำดังกล่าวจะไม่ผิดกฎหมายแต่ก็ยังคงผิดศีลธรรมและเป็นเพียงการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุเท่านั้น

ในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2560 ที่ สน.คันนายาว พ.ต.อ.สิงห์ สิงห์เดช ผกก.สน.คันนายาว เปิดเผยความคืบหน้ากรณีคลิปปหญิง น.ส.บี (นามสมมุติ) นำเด็กทารกไปทิ้งถังขยะหน้าอาคาร 25 โครงการเอื้ออาทรปัญญารามอินทรา ถนนปัญญารามอินทรา แขวงบางชัน เขตคลองสามวา ภายหลังที่เจ้าหน้าที่ได้รวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมด พบว่าเด็กทารกที่คลอดออกมาเสียชีวิตขณะอยู่ในครรภ์ จึงแจ้งข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 301 ทำแท้งลูก โทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี ปรับ 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่หากทางนิติเวชพิสูจน์ได้ว่าเด็กตายนอกครรภ์ ข้อหา ก็จะหนักขึ้น คือฆ่าคนตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อน และอำพรางซ่อนเร้นศพ ต้องรอผลการชันสูตรศพก่อน⁸

ต่อมาในวันที่ 13 ก.พ. 2564 เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลได้รับผู้ป่วยรายหนึ่งที่มีอาการตกเลือดอย่างรุนแรง หลังใช้ยาเหน็บเพื่อทำแท้งจนทารกได้ทะลักหลุดออกมาเสียชีวิต และได้นำศพทารกยัดใส่ไว้ในกล่องพลาสติกภายในห้องนอนที่บ้านแห่งหนึ่งในพื้นที่ ต.นาทุ่ง อ.เมือง จ.ชุมพร ต่อมาเจ้าหน้าที่จึงได้เปิดดูพบศพทารกเพศชายถูกห่อด้วยผ้าขนหนูจึงได้นำออกมาทำการชันสูตร เบื้องต้นพบว่าทารกอยู่ในสภาพสมบูรณ์มีอวัยวะครบ 32 ที่บริเวณหน้าท้องมีสายสะดือยาวกว่า 50 เซนติเมตร สภาพเพิ่งถูกตัดด้วยของมีคม คาดอายุครรภ์กำหนดใกล้คลอดแล้ว ซึ่งทางแพทย์จึงได้นำศพของทารกไปชันสูตรที่โรงพยาบาลชุมพรเขตรอุดมศักดิ์อย่างละเอียดอีกครั้ง ส่วนการแจ้งข้อหาดำเนินคดีเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องรอผลชันสูตรจากทางแพทย์อย่างละเอียดว่าทารกเสียชีวิตตั้งแต่อยู่ในครรภ์หรือเสียชีวิตหลังจากใช้ยาเหน็บทำคลอดออกมาแล้ว และจะต้องนำเอาหลักฐานยาที่พบในห้องให้ฝ่ายวิทยาการแพทย์ตรวจยืนยันให้แน่ชัด จึงจะแจ้งข้อกล่าวหาและดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป⁹

จากข้อเท็จจริงในข้างต้นจะเห็นได้ว่าการกระทำความผิดฐานทำแท้งยังคงมีการลงมือกระทำความผิดฐานดังกล่าวปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์อยู่เสมอ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าอัตราโทษจำคุกกลับลดลงอันเป็นผลมาจากการแก้ไขกฎหมายใหม่ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากข่าวในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2560 ที่ กรณีทิ้งเด็กทารกที่คลอดออกมาเสียชีวิตขณะอยู่ในครรภ์ โดยสน.คันนายาวดำเนินคดีฐานทำแท้ง อัตราโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ต่อมา มีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายดังกล่าวโดยมีผลบังคับใช้ในวันที่ 28 พฤษภาคม 2562 ส่งผลให้คดีที่เกิดขึ้นในวันที่ 13 ก.พ. 2564 ซึ่งเป็นกรณีทารกเสียชีวิตตั้งแต่อยู่ในครรภ์

⁸ ‘รอผลนิติเวช รพ.ตำรวจ ก่อนแจ้งข้อหาแม่วัยใส ฐานทำแท้ง หลังรีดลูกทิ้งถังขยะ’ (มติชนออนไลน์, 22 กุมภาพันธ์ 2560)

<https://www.matichon.co.th/local/crime/news_472349> สืบค้นวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2564

⁹ ‘สลด! รับวันวาเลนไทน์ สาว 17 ปี ใช้ยาเหน็บทำแท้งจนลูกทะลัก ส่วนตัวเองตกเลือดปางตาย’ (ผู้จัดการออนไลน์, 14 กุมภาพันธ์ 2560) <<https://mgronline.com/south/detail/9640000014644>> สืบค้นวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2564.

หรือเสียชีวิตหลังจากใช้ยาแท้งทำคลอดออกอันถือได้ว่ายังไม่มีสภาพบุคคล การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดฐานทำแท้งที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อย่างไรก็ดีการกำหนดเงื่อนไขและความผิดทางกฎหมายที่ไม่ชัดเจนย่อมส่งผลกระทบต่อบุคคลซึ่งลงมือทำแท้งให้แก่หญิง อาทิกฤณีแพทย์ผู้ร้องซึ่งเคยเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาล และแพทย์ในเครือข่ายแพทย์อาสา เพื่อยุติการตั้งครุฑทางการเมืองการแพทย์ตามกฎหมาย ได้ถูกดำเนินคดีความผิดฐานทำให้แท้งลูกโดยหญิงนั้นยินยอม ต่อมาได้ยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ประมวลกฎหมายอาญาฐานทำให้แท้งลูกขัดกับรัฐธรรมนูญ คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 4/2563 วินิจฉัยว่าประมวลกฎหมายอาญามาตรา 301 ขัดกับรัฐธรรมนูญมาตรา 28 มาตราเดียว ไม่ขัดกับมาตรา 27 โดยให้เหตุผลว่า หากมุ่งคุ้มครองสิทธิของทารกในครรภ์มารดาแต่เพียงอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงสิทธิในเนื้อตัวร่างกายของหญิงที่ตั้งครุฑ ซึ่งเป็นสิทธิที่มีก่อนทารก เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของหญิงตามธรรมชาติ และมาตรา 305 ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญเพราะเป็นเพียงกำหนดเงื่อนไขสำหรับการยกเว้นความผิดและมุ่งคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของหญิง¹⁰

ปัญหาของผู้ให้บริการกับผู้รับบริการเพื่อยุติการตั้งครุฑ¹¹ ยังคงขาดความชัดเจนในประเด็นของการทำแท้งโดยชอบด้วยกฎหมาย ส่งผลให้ผู้ที่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายมิได้รับการคุ้มครองสิทธิ เกิดความกังวลและไม่สามารถดำเนินงานได้ เพราะเกรงว่าจะถูกดำเนินคดีในทางกฎหมายโดยที่ตนเองมิได้เป็นผู้กระทำความผิด ส่วนเรื่องสุขภาพกายและสุขภาพจิตใจ เป็นหน้าที่ของแพทย์สภาเป็นองค์กรวิชาชีพที่สามารถกำหนดแนวทางในส่วนของการวิชาชีพให้สามารถปฏิบัติได้ปลอดภัยและถูกกฎหมาย เพราะผู้ที่ทำแท้งโดยชอบด้วยกฎหมายคือหมอตตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาดังนั้นหากกฎหมายให้การรับรองว่าแพทย์สามารถที่จะทำแท้งโดยชอบด้วยกฎหมายได้ ย่อมมีความปลอดภัยต่อตัวหญิงและลดปัญหาเรื่องการทำแท้งเถื่อนได้อีกทางหนึ่ง นอกจากการทำแท้งโดยชอบด้วยกฎหมายแล้วยังมีนโยบายการคุมกำเนิดฟรีซึ่งเป็นนโยบายของหน่วยงานภาครัฐเช่นกัน ซึ่งได้มีการกำหนดแนวทางไว้ให้หญิงอายุต่ำกว่า 20 ปี หรืออายุเกินกว่า 20 ปี แต่เคยมีการทำแท้งมาแล้วสามารถมารับบริการคุมกำเนิดได้ฟรีจากหน่วยงานภาครัฐ อันเป็นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุได้อย่างแท้จริง¹² จากแนวนโยบายดังกล่าว

¹⁰ ดู ‘คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๖๓ วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๓’ (วุฒิสภา, สิงหาคม 2563)

<https://www.senate.go.th/assets/portals/93/fileups/272/files/S%E0%B9%88ub_Jun/7con/con95.pdf>

สืบค้นวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2564. ‘มติศาล รธน.ชี้ ป.อาญา ม.301 ปมหญิงทำแท้งผิด ก.ม. ขัดรัฐธรรมนูญ’ ฐานเศรษฐกิจ (19 กุมภาพันธ์ 2563) <<https://www.thansettakij.com/politics/422144%20>> สืบค้นวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2564.

¹¹ Ployrung Sibplang, ‘ทำแท้งไม่ใช่ความผิด: คุยเรื่องกฎหมายจำกัดสิทธิผู้หญิงกับเพจ “คุยกับผู้หญิงที่ทำแท้ง”’ (The Matter, 21 มิถุนายน 2563) <<https://thematter.co/social/why-we-should-stop-abortion-laws/115393>> สืบค้นวันที่ 14 มกราคม 2564.

¹² ศุภวรรณ คงสุวรรณและปรางษณา ภัทรนรากุล, ‘ทำแท้งไม่ใช่อาชญากรรม: สำรวจเส้นทางและอุปสรรคของสิทธิการทำแท้ง’ (The 101.World, 22 กรกฎาคม 2563) <<https://www.the101.world/safe-legal-abortion/>> สืบค้นวันที่ 14 มกราคม 2564.

ผู้เขียนมีข้อสังเกตว่าการกำหนดอายุของหญิงไว้ที่ 20 ปี ซึ่งสอดคล้องกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 19 ที่กำหนดไว้ว่า บุคคลจะบรรลุนิติภาวะเมื่ออายุ 20 ปีบริบูรณ์ ดังนั้น เด็กที่อายุต่ำกว่า 20 ปี สามารถทำแท้งได้โดยไม่มีเงื่อนไขกล่าวคือไม่จำเป็นต้องเคยทำแท้งมาก่อนก็สามารถเข้ารับบริการได้ แต่เมื่อบรรลุนิติภาวะแล้ว ในทางกฎหมายถือว่ามิใช่นิติภาวะเพียงพอก็ได้มีเงื่อนไขกำหนดว่าต้องเคยมีการทำแท้งมาก่อนจึงจะสามารถเข้ารับบริการดังกล่าวได้

ผู้เขียนเห็นว่าการทำแท้งโดยชอบด้วยกฎหมายหรือการยุติการตั้งครรภ์ไม่ใช่การแก้ปัญหาที่สอดคล้องเหมาะสมกับสังคมในปัจจุบันที่แท้จริง อันสืบเนื่องมาจากเมืองไทยเป็นเมืองพุทธและสังคมไทยได้มีการสั่งสมแนวความคิดว่าการทำแท้งนั้นเป็นบาป อันเป็นการสนับสนุนให้การทำแท้งนั้นยังคงเป็นความผิด และบุคคลที่กระทำความผิดต้องรับโทษ การแก้ไขปัญหาค่าแท้งควรที่จะพิจารณาในส่วนของการยุติการตั้งครรภ์ ซึ่งหนึ่งในนั้นเกิดจากการยุติการตั้งครรภ์โดยไม่พร้อม กฎหมายเกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์เป็นเพียงทางออกหรือวิธีแก้ไขปัญหารูปแบบหนึ่งเท่านั้นหากอาจแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างแท้จริงและยั่งยืนไม่ เพราะการยุติการตั้งครรภ์ในแต่ละครั้งย่อมกระทบถึงสุขภาพและร่างกายของหญิงที่ตั้งครรภ์ ดังนั้นหากตระหนักถึงวิธีการแก้ปัญหาอย่างแท้จริงที่ต้นเหตุ ย่อมต้องสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบโดยไม่ให้เกิดการยุติการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อมซึ่งปัจจุบันจะใช้วิธีการคุมกำเนิดอันเป็นการแก้ไขปัญหาค่าแท้งที่ต้นเหตุอย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

2.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีในการคุ้มครองสิทธิเกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 301และมาตรา 305

2.2 ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาจากบทบัญญัติเกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 301และมาตรา 305

2.3 ศึกษาแนวทางการคุ้มครองสิทธิตามเงื่อนไขเกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 301และมาตรา 305 ให้มีความชัดเจนเพื่อประโยชน์สูงสุดตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างแท้จริง

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

วิจัยครั้งนี้เป็นทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) รวมตลอดไปถึงการศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสาร อินเทอร์เน็ตและแบบสอบถาม ซึ่งในส่วนของแบบสอบถามจะแบ่งรายละเอียดออกเป็น 2 ตอนอันประกอบไปด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมาย

4. ผลการวิจัย

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็นข้อมูลเรื่องเพศ ช่วงอายุ อาชีพ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา

เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 52 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และเป็นเพศชายจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 48 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 16 คนคิดเป็นร้อยละ 32 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ช่วงอายุ 20-25 จำนวน 17 คนคิดเป็นร้อยละ 34 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ช่วงอายุ 26-30 จำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 8 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ช่วงอายุ 31-35 จำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 6 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ช่วงอายุ 36 - 40 จำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 6 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ช่วงอายุ 41 - 45 จำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 4 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ช่วงอายุ 46 - 50 จำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 4 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มากกว่า 50 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 6 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมาคือไม่มีอาชีพ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 42 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และตอบว่ามีอาชีพอิสระน้อยที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 80 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมามีสถานภาพสมรส จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และตอบว่ามีสถานภาพหม้ายน้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ที่อยู่ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีที่อยู่ในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 62 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมามีที่อยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์กับพิจิตรมีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 12 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และมีที่อยู่ในจังหวัดกรุงธนน้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 74 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมามีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และตอบว่ามีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทน้อยที่สุด จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

4.2 ข้อมูลความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับกฎหมายทำแท้ง

ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมาย ประกอบไปด้วยข้อคำถาม 12 ข้อ ซึ่งได้ผลการวิจัยดังนี้

คำถามข้อ 1 ท่านคิดว่าการทำแท้งผิดศีลธรรมหรือไม่

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า การกระทำแท้งเป็นเรื่องผิดศีลธรรม จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 84 และเห็นว่าการทำแท้งไม่ผิดศีลธรรมจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16

คำถามข้อ 2 การมีกฎหมายให้ทำแท้งได้เมื่ออายุครรภ์ไม่ถึง 12 สัปดาห์ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า การมีกฎหมายให้ทำแท้งได้เมื่ออายุครรภ์ไม่ถึง 12 สัปดาห์ท่านเห็นด้วยหรือไม่ มีผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับการที่กฎหมายกำหนดให้สามารถทำแท้งได้เมื่ออายุครรภ์ไม่ถึง 12 สัปดาห์ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 74 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และมีผู้ไม่เห็นด้วยจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ในส่วนที่เห็นด้วยให้เหตุผลว่าทารกในครรภ์ยังไม่มีสภาพบุคคลส่วนที่ไม่เห็นด้วยให้เหตุผลว่าผิดศีลธรรม

คำถามข้อ 3 การกำหนดให้หญิงต้องรับผิดหากทำให้ตนแท้งลูกหรือยอมให้บุคคลอื่นทำให้ตนแท้งลูกขณะมีอายุครรภ์เกินกว่า 12 สัปดาห์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า การที่กำหนดให้หญิงต้องรับผิดหากทำให้ตนแท้งลูกหรือยอมให้บุคคลอื่นทำให้ตนแท้งลูกขณะมีอายุครรภ์เกินกว่า 12 สัปดาห์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับการที่กฎหมายกำหนดให้รับโทษเมื่อทำแท้งจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดและ ไม่เห็นด้วยจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

คำถามข้อ 4 การที่กฎหมายมีการกำหนดให้แพทย์สามารถทำแท้งให้หญิงได้ในกรณีหญิงมีอายุครรภ์ไม่เกิน 12 สัปดาห์ยืนยันที่จะยุติการตั้งครรภ์ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า การที่กฎหมายมีการกำหนดให้แพทย์สามารถทำแท้งให้หญิงได้ในกรณีหญิงมีอายุครรภ์ไม่เกิน 12 สัปดาห์ยืนยันที่จะยุติการตั้งครรภ์ มีผู้เห็นด้วยจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 84 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และไม่เห็นด้วยจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

คำถามข้อ 5 การที่กฎหมายกำหนดให้แพทย์สามารถทำแท้งให้หญิงซึ่งมีอายุครรภ์เกินกว่า 12 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 20 สัปดาห์ซึ่งยืนยันที่จะยุติการตั้งครรภ์ภายหลังการตรวจ และรับคำปรึกษาทางเลือกจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและผู้ประกอบวิชาชีพอื่น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของแพทย์สภาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า การที่กฎหมายกำหนดให้แพทย์สามารถทำแท้งให้หญิงซึ่งมีอายุครรภ์เกินกว่า 12 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 20 สัปดาห์ซึ่งยืนยันที่จะยุติการตั้งครรภ์ภายหลังการตรวจ และรับคำปรึกษาทางเลือกจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและผู้ประกอบวิชาชีพอื่น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของแพทย์สภาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายว่า

ด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น มีผู้เห็นด้วยจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 68 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดและไม่เห็นด้วยจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 32 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

คำถามข้อ 6 แนวความคิดที่ว่าการมีกฎหมายอนุญาตให้สามารถทำแท้งได้เป็นการเพิ่มสิทธิในเนื้อตัวร่างกายของหญิง ซึ่งเป็นสิทธิตามธรรมชาติอันเป็นสิทธิพื้นฐานของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ที่บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะกระทำได้หากไม่รบกวนหรือล่วงล้ำเข้าไปในสิทธิหรือเสรีภาพของผู้อื่น ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า แนวความคิดที่ว่าการมีกฎหมายอนุญาตให้สามารถทำแท้งได้เป็นการเพิ่มสิทธิในเนื้อตัวร่างกายของหญิง ซึ่งเป็นสิทธิตามธรรมชาติอันเป็นสิทธิพื้นฐานของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ที่บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะกระทำได้หากไม่รบกวนหรือล่วงล้ำเข้าไปในสิทธิหรือเสรีภาพของผู้อื่น ผู้ที่เห็นด้วยจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 74 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดและไม่เห็นด้วยจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

คำถามข้อ 7 แนวความคิดที่ว่าการยุติการตั้งครรภ์ตามที่กฎหมายกำหนด (ไม่เกิน 12 สัปดาห์) เป็นการคุ้มครองสิทธิของทารกในครรภ์และสิทธิของหญิงตั้งครรภ์ที่สมดุลกัน โดยนำช่วงระยะเวลาการตั้งครรภ์มาเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า แนวความคิดที่ว่าการยุติการตั้งครรภ์ตามที่กฎหมายกำหนด (ไม่เกิน 12 สัปดาห์) เป็นการคุ้มครองสิทธิของทารกในครรภ์และสิทธิของหญิงตั้งครรภ์ที่สมดุลกัน โดยนำช่วงระยะเวลาการตั้งครรภ์มาเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณา มีผู้เห็นด้วยจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 68 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และไม่เห็นด้วยจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 32 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

คำถามข้อ 8 การที่กฎหมายอนุญาตให้หญิงสามารถทำแท้งได้เป็นการละเมิดต่อสิทธิของทารกในครรภ์มารดา ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า การที่กฎหมายอนุญาตให้หญิงสามารถทำแท้งได้เป็นการละเมิดต่อสิทธิของทารกในครรภ์มารดา มีผู้เห็นด้วยจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และไม่เห็นด้วยจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 60 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

คำถามข้อ 9 หากกฎหมายอนุญาตให้มีการทำแท้งเฉพาะกรณีสุขภาพของหญิง สุขภาพของเด็กและถูกข่มขืน ถือเป็นการละเมิดสิทธิในเนื้อตัวร่างกายของหญิง ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า หากกฎหมายอนุญาตให้มีการทำแท้งเฉพาะกรณีสุขภาพของหญิง สุขภาพของเด็กและถูกข่มขืน ถือเป็นการละเมิดสิทธิในเนื้อตัวร่างกายของหญิง มีผู้เห็นด้วยจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 42 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และไม่เห็นด้วยจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 58 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

คำถามข้อ 10 เมื่อหญิงทำแท้งไม่ว่ากรณีใด ๆ (กรณีสมัครใจทำแท้งเองหรือให้บุคคลอื่นทำให้ตนแท้งลูก) หากหญิงต้องรับผิดชอบกฎหมายควรมีการกำหนดเอาผิดกับชายที่ทำให้หญิงตั้งครรภ์ด้วย ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า เมื่อหญิงทำแท้งไม่ว่ากรณีใดๆ (กรณีสมัครใจทำแท้งเองหรือให้บุคคลอื่นทำให้ตนแท้งลูก) หากหญิงต้องรับผิดชอบกฎหมายควรมีการกำหนดเอาผิดกับชายที่ทำให้หญิงตั้งครรภ์ด้วย ผู้ที่เห็นด้วยจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 94 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และไม่เห็นด้วยจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

คำถามข้อ 11 การที่กฎหมายกำหนดให้สามารถยุติการตั้งครรภ์ได้เป็นวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคมไทย ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า การที่กฎหมายกำหนดให้สามารถยุติการตั้งครรภ์ได้เป็นวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคมไทย มีผู้เห็นด้วยจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 86 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และไม่เห็นด้วยจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

คำถามข้อ 12 ปัจจุบันตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 301 หญิงทำให้ตนแท้งลูกหรือยอมให้บุคคลอื่นทำให้ตนแท้งลูก หากมีอายุครรภ์ไม่เกิน 12 สัปดาห์ไม่ต้องรับโทษ ท่านคิดว่าเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ปัจจุบันตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 301 หญิงทำให้ตนแท้งลูกหรือยอมให้บุคคลอื่นทำให้ตนแท้งลูก หากมีอายุครรภ์ไม่เกิน 12 สัปดาห์ไม่ต้องรับโทษ มีผู้เห็นว่าเหมาะสมจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 58 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และไม่เหมาะสมจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 42 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

5. อภิปรายผลการวิจัย

ในประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างการทำแท้งโดยชอบด้วยกฎหมายหรือการยุติการตั้งครรภ์กับมุมมองทางศีลธรรม ผลจากการสำรวจความเห็นในคำถามที่ว่า *ท่านคิดว่าการทำแท้งผิดศีลธรรมหรือไม่* ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยว่าการทำแท้งเป็นเรื่องผิดศีลธรรมจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 84 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และเห็นว่าการทำแท้งไม่ผิดศีลธรรมจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เมื่อพิจารณาประกอบกับความเห็นจากผลสำรวจในคำถามที่ว่า *การกำหนดให้หญิงต้องรับผิดชอบหากทำให้ตนแท้งลูกหรือยอมให้บุคคลอื่นทำให้ตนแท้งลูกขณะมีอายุครรภ์เกินกว่า 12 สัปดาห์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ท่านเห็นด้วยหรือไม่* ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับการที่กฎหมายกำหนดให้รับโทษเมื่อทำแท้งจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และไม่เห็นด้วยจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ผลการวิจัยดังกล่าวบ่งชี้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าการทำแท้งผิดศีลธรรมคิดเป็นร้อยละ 84 แต่ในเรื่องอัตราโทษกลับมีผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้มีจำนวนร้อยละ 50 เท่ากัน โดยเมื่อผิดศีลธรรมย่อมต้องได้รับโทษซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการลงโทษให้ได้สัดส่วน¹³ นอกจากนี้ตามหลักศาสนาทุกศาสนาถือว่าการทำลายชีวิตผู้อื่นถือว่าเป็นบาป ทุกคนควรมีศีลธรรมอันดีในอันที่จะไม่เบียดเบียน

¹³ ปราโมทย์ เสริมศีลธรรม, *หลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษทางอาญา* (พิมพ์ครั้งที่ 1, สถาบันพระปกเกล้า 2564) 14-18. ดู n2

ชีวิตของผู้อื่น ซึ่งประเทศที่เคร่งศาสนาจะห้ามการทำแท้ง¹⁴ เพราะถือว่าเป็นบาป อย่างไรก็ตาม ในแต่ละศาสนา ยังมีระดับความบาปมากหรือน้อยซึ่งแล้วแต่สิ่งที่เรากระทำต่อนั้นเป็นอะไร เช่น การกินเนื้อสัตว์ที่ตายแล้ว ถือว่าบาปน้อยกว่าการฆ่าสัตว์ การฆ่ายุงบาปน้อยกว่าการฆ่ามนุษย์ แต่ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยนับถือมากที่สุด ได้มีการกล่าวว่า การฆ่าคนตายต้องประกอบด้วยเจตนา พระพุทธศาสนาแยกเรื่องศีลธรรมเป็นคนละส่วนกับเรื่องกฎหมาย ดังนั้นการยอมให้กฎหมายขัดกับศีลธรรมในทางพุทธศาสนาได้หากว่ามีความจำเป็นเพียงพอ มิได้หมายความว่าคนทำแท้งไม่ผิดศีลธรรม การฆ่าทารกในครรภ์เป็นบาปเสมอ ไม่ว่าการฆ่าเพราะเหตุใดก็ตาม แต่การฆ่าเพราะความจำเป็นถือว่าไม่มีความผิดตามกฎหมายหากมีการยกเว้นไว้¹⁵ แต่ในทางศีลธรรมยังถือว่าผิดศีลข้อหนึ่ง¹⁶ ในทางกฎหมายสิทธิในการยุติการตั้งครรภ์เป็นทางเลือกของหญิงที่ตั้งครรภ์ เมื่อเลือกแล้วต้องยอมรับผลของการกระทำของตน

ส่วนการทำแท้งไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 301 จากการยุติการตั้งครรภ์ มิได้มีการกำหนดเงื่อนไขไว้อย่างเฉพาะเจาะจงตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 301 อันนำมาสู่การแก้ไขปัญหาให้กับสังคม โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นด้วยว่าปัจจุบันตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 301 หญิงทำให้ตนแท้งลูกหรือยอมให้บุคคลอื่นทำให้ตนแท้งลูก หากมีอายุครรภ์ไม่เกิน 12 สัปดาห์ไม่ต้องรับโทษเหมาะสมจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 58 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยให้เหตุผลว่าการตั้งครรภ์ใน 12 สัปดาห์แรกเป็นระยะเวลาในการให้หญิงทบทวนการทำแท้งอันเป็นสิทธิของหญิง ซึ่งเป็นการเฉพาะตัว ประกอบกับเด็กยังเป็นเพียงก้อนเนื้อและระยะเวลายังไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อตัวหญิง การทำแท้งเป็นเจตนาของหญิงที่จะกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายของตน อันเป็นทางเลือกหนึ่งของการแก้ไขปัญหา เพื่อตอบสนองการแก้ไขปัญหาต่อสุขภาพของหญิง เด็ก เศรษฐกิจและสังคม โดยช่วงระยะเวลาดังกล่าวยังรวมตลอดไปถึงปัญหาทางสภาพจิตใจของผู้ตั้งครรภ์ด้วย ประกอบกับมีผู้ตอบแบบสอบถามว่าเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับสังคมไทยจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 86 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งให้เหตุผลว่าเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า โดยเฉพาะในส่วนของการท้องโดยไม่พร้อม ลดปัญหาครอบครัว เด็กถูกทอดทิ้งขาดคุณภาพชีวิต ลดปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ลดปัญหาเด็กเร่ร่อน ท้องโดยพลั้งพลาด นอกจากนั้นปัญหาใหญ่อีกประการหนึ่งคือปัญหาทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นเรื่องค่าใช้จ่ายที่จะส่งผลถึงคุณภาพชีวิตของเด็กและจะเป็นปัญหาในอนาคตต่อไป

¹⁴ ตัวอย่าง ศาสนาอิสลามประเทศอินโดนีเซีย ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน, 'ตราสารทางกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายภายในของประเทศสมาชิกอาเซียนเกี่ยวกับการทำแท้ง' (สำนักงานกฤษฎีกา, 3 กรกฎาคม 2017) <<https://lawforasean.krisdika.go.th/Content/View?Id=248&Type=1>> สืบค้นวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2564. ศาสนาอิสลามในประเทศอินเดีย ดูประกอบ มโน เลหาวิช, 'กฎหมายทำแท้งในประเทศไทยเป็นธรรมหรือไม่?' (ไทยพับลิก้า, 18 กุมภาพันธ์ 2021) <<https://thaipublica.org/2021/02/mano-laohavanich05/>>

¹⁵ ศิริพร รุ่งรัตน์ธวัชชัย, 'การทำแท้ง: ศึกษาปัญหาทางกฎหมายกรณีที่มีการตามีปัญหาทางจิต' (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต 2557) 102-105.

¹⁶ ศีลข้อหนึ่ง ปาณาติปาตา เวรมณีสิกขาปท สมาริยาณี มีความมุ่งหมายเพื่อให้มีการฆ่าสัตว์โดยเจตนา ดูประกอบ มโน เลหาวิช (n14).

ในประเด็นการทำแท้งโดยชอบด้วยกฎหมายกับอัตราโทษในความผิดฐานทำแท้งซึ่งได้มีการกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 301 เมื่อหญิงทำแท้งหรือยอมให้ผู้อื่นทำแท้งเมื่ออายุครรภ์เกินกว่า 12 สัปดาห์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มีผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดอัตราโทษดังกล่าวจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยให้เหตุผลว่าอัตราโทษที่กำหนดไว้จำคุกไม่เกิน 6 เดือนปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับเป็นการกำหนดอัตราโทษที่น้อยเกินไปและไม่มีการบังคับโทษอย่างแท้จริง ส่งผลให้ไม่สามารถยับยั้งผู้กระทำความผิด ซึ่งการทำแท้งเท่ากับเป็นการฆ่าโดยเจตนา จึงควรมีการเพิ่มโทษให้หนักขึ้น เป็นจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ เพื่อเป็นการยับยั้งผู้กระทำความผิดไม่ให้คิดที่จะทำแท้งและเกิดความเกรงกลัวที่จะรับโทษ นอกจากนี้ยังมีผู้ตอบแบบสอบถามในส่วนหากหญิงทำแท้งไม่ว่ากรณีใดๆ กรณีสมควรใจทำแท้งเองหรือให้บุคคลอื่นทำให้ตนแท้งลูก หากหญิงต้องรับผิดในทางกฎหมายควรมีการกำหนดเอาผิดกับชายที่ทำให้หญิงตั้งครรภ์ด้วย มีผู้เห็นด้วยจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 94 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ภายใต้เหตุผลที่ว่า เด็กปฏิสนธิได้ไม่ใช่เฉพาะแต่ตัวหญิงเท่านั้นจะต้องมีชายร่วมอยู่ด้วย ความไม่พร้อมทำให้เกิดความผิดพลาด ไม่ใช่เฉพาะความผิดแต่เพียงหญิง แต่ชายย่อมต้องร่วมรับผิดชอบในการทำให้เกิดทารกนั้นด้วย อันนำมาสู่ความเท่าเทียมกันในการรับผิดชอบ อย่างไรก็ตามการจะเอาผิดกับชายได้นั้นควรจะเป็นกรณีที่ชายประสงค์ให้หญิงทำแท้งหรือยอมให้บุคคลอื่นทำให้หญิงแท้งลูก รวมตลอดไปถึงกรณีที่ขาดจิตสำนึกการรับผิดชอบในตัวเด็กเช่นการรับเป็นพ่อจนเกิดภาวะให้หญิงต้องตัดสินใจทำแท้ง อันเป็นการผลักภาระให้แต่หญิงเพียงฝ่ายเดียว หากมีการกำหนดให้ชายต้องร่วมรับผิดชอบกับหญิงอันเป็นการเพิ่มขั้นตอนในการตัดสินใจที่จะลงมือกระทำความผิดซึ่งอาจจะใช้เป็นมาตรการในการลดอาชญากรรมอันเกี่ยวกับการทำแท้งได้อีกทางหนึ่ง

นอกจากนั้นในส่วนของการทำแท้งโดยชอบด้วยกฎหมายกับการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของหญิงที่ตั้งครรภ์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 74 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเห็นด้วยกับแนวความคิดที่ว่าหากมีกฎหมายอนุญาตให้สามารถทำแท้งได้เป็นการเพิ่มสิทธิในเนื้อตัวร่างกายของหญิงซึ่งเป็นสิทธิตามธรรมชาติอันเป็นสิทธิพื้นฐานของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพจะกระทำได้ หากไม่รบกวนหรือล่วงล้ำเข้าไปในสิทธิหรือเสรีภาพของผู้อื่น ภายใต้เหตุผลที่ว่าการทำแท้งเป็นสิทธิเฉพาะตัวของหญิง แม้ต้องการยุติการตั้งครรภ์โดยไม่พร้อมย่อมเป็นเรื่องของหญิงเป็นการเฉพาะตัว และการกระทำดังกล่าวก็มีได้ทำให้บุคคลใดได้รับความเสียหาย ดังนั้นเมื่อหญิงประสงค์จะยุติการตั้งครรภ์ด้วยใจสมัครและต้องเป็นผู้ที่รับผลจากการกระทำของตน ไม่ว่าจะเป็นทั้งมิติทางด้านครอบครัวหรือสังคม หญิงจึงควรมีอำนาจในการตัดสินใจที่จะทำแท้งได้โดยมิต้องถูกบังคับให้ต้องตกเป็นแม่โดยไม่พร้อม จึงจะเป็นการรับรองและคุ้มครองสิทธิของหญิงอย่างแท้จริง ประกอบกับผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด) เห็นว่าการทำแท้งไม่ได้เป็นการละเมิดสิทธิของทารกในครรภ์

6. สรุปผลการวิจัย

การยุติการตั้งครรภ์ถึงแม้จะเป็นการแก้ปัญหาให้กับผู้ที่ตั้งครรภ์รวมไปถึงสังคมก็ตาม ซึ่งได้มีการแก้ไขกฎหมายให้สามารถยุติการตั้งครรภ์ได้ทุกกรณีแต่ต้องอยู่ในช่วงระยะเวลาอายุครรภ์ไม่เกิน 12 สัปดาห์แต่มีได้กำหนดเงื่อนไขหรือจำนวนครั้งในการยุติการตั้งครรภ์ไว้ กำหนดเพียงหากเป็นความประสงค์ของผู้ตั้งครรภ์เท่านั้น แต่เป็นที่น่าสังเกตว่ามีได้มีการกำหนดเงื่อนไข อาทิ ระยะเวลาในการยุติการตั้งครรภ์ในครั้งต่อไป หรือจำนวนครั้งในการยุติการตั้งครรภ์ ส่วนบุคคลที่สามารถดำเนินการยุติการตั้งครรภ์หรือผู้ลงมือยุติการตั้งครรภ์ให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและตามหลักเกณฑ์ของแพทยสภาผู้กระทำไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 305(4) ซึ่งกฎหมายเล็งเห็นถึงความปลอดภัยของผู้ตั้งครรภ์ หากคำนึงถึงสุขภาพของผู้ตั้งครรภ์อย่างแท้จริงควรมีการกำหนดเงื่อนไขการยุติการตั้งครรภ์ให้มีความชัดเจน เพื่อลดปัญหาความบาดเจ็บเนื่องจากการยุติการตั้งครรภ์และยังเป็นการคุ้มครองสิทธิทั้งผู้ตั้งครรภ์และทารกในครรภ์ อย่างไรก็ตามการที่กฎหมายเปิดช่องให้มีการยุติการตั้งครรภ์ได้เพื่อลดปัญหา แต่วิธีการดังกล่าวมิใช่เป็นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงควรจะใช้วิธีการคุมกำเนิดซึ่งมิได้มีผลกระทบต่อตัวหญิง หากแต่การเปิดช่องให้มีการยุติการตั้งครรภ์เป็นการสนับสนุนให้มีเพศสัมพันธ์โดยมิต้องคำนึงถึงการคุมกำเนิด ดังนั้นจึงควรนำกฎหมายอาญามาตรา 301 กลับมาทบทวนเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิให้แก่ผู้ตั้งครรภ์ ทารกในครรภ์ และสังคมอย่างแท้จริง จึงควรมีการกำหนดเงื่อนไขในการยุติการตั้งครรภ์ในกรณีอายุครรภ์ไม่เกิน 12 สัปดาห์ อาทิ เพิ่มเงื่อนไขในส่วนของระยะเวลาการยุติการตั้งครรภ์ในครั้งถัดไป กล่าวคือ ในประเทศสาธารณรัฐเช็ก ผู้หญิงจะยุติการตั้งครรภ์ครั้งถัดไปต้องมีระยะเวลาเกินกว่า 6 เดือนจากการยุติการตั้งครรภ์ในครั้งแรก เว้นแต่ครอบครัวนี้มีลูกมาแล้ว 2 คน หรืออายุอย่างน้อย 35 ปี เป็นต้น¹⁷ นอกจากนั้นควรมีการลงโทษกับชายที่ทำให้หญิงตั้งครรภ์ หากหญิงที่ทำให้ตนแท้งลูกหรือยอมให้บุคคลอื่นทำให้ตนแท้งลูกแล้วเป็นความผิด อันเป็นการเพิ่มขั้นตอนในการทบทวนเมื่อจะทำแท้งและลดความเหลื่อมล้ำในทางกฎหมาย ที่กำหนดโทษแก่หญิงเพียงฝ่ายเดียวที่ทำให้ตนแท้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูก

¹⁷ ปชาบดี ดั่งดี, 'การทำแท้งโดยชอบด้วยกฎหมาย: ศึกษาเปรียบเทียบเงื่อนไขประกอบการทำแท้งในต่างประเทศ' (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต 2556) 133-140.